

PERTRAUKA

„Smeltės” progimnazijos laikraštis 2013 m. gruodis 3(49)

 Tegul Jus linksmina Kalėdų pūgos ir gražios dienos, tegul kiekvienas saulės spindulys naujaisiais metais, kiekvienas lietaus lašas, kiekviena snagė jums neša laimę ir džiaugsmą.	<i>Mokyklos realijos</i> >>2
	<i>Apie aukštaičių tarmę</i> >>3
	<i>Kur norėčiau nukeliauti?</i> >>4
	<i>Anekdotai</i> >>5
	<i>Kryžiažodis Žiemos šventės</i> >>6

Konkursas Sveikuolių sveikuoliai

Lapkričio 14 d. mūsų progimnazijoje vyko Klaipėdos miesto 5-8 klasių **konkursas Sveikuolių sveikuoliai**. Jame mokyklai atstovavo **6b klasės** mokiniai. Konkurso metu vaikai parodė savo sveikos gyvensenos žinias, fizinės jėgos išbandė estafetėje. Mūsų atstovams sekėsi puikiai – iškovota **II vieta**. Mokinius konkursui paruošė

visuomenės sveikatos specialistė

Dovilė

Stasiškienė, jai
pagelbėjo 6b
klasės auklėtoja.

Prisistatymas

Estafetė

II vietos laimėtojai

Maironio poezijos skaitymo konkursas

Lapkričio 21 d. 8a klasės mokinė **Ieva Mažeikaitė** dalyvavo mūsų poezijos tėvo – Maironio – kūrybos skaitymo konkurse. Mergina pasirodė labai šauniai. Šaunuolė!

Apie aukštaičių tarmę

Aukštaičių tarmė – lietuvių kalbos tarmė, kuria šnekama etnografinėje *Aukštaitijoje* (Vidurio ir Rytų Lietuva), *Dzūkijoje* (Pietų Lietuva) ir *Suvalkijoje* (pietvakarinė Lietuva kairiajame Nemuno krante, dar vadinama Užnemune, arba Sūduva). **Aukštaitiškai** kalbančiųjų skaičius yra ~2,5 mln.

Aukštaičių tarmės pietvakarinę ir pietinę dalis labai seniai veikė senųjų prūsų ir jotvingių kalbų kaimynystė; šiaurėje aukštaičių tarmę taip pat labai seniai veikė žiemgalių ir sėlių kalbos.

Lietuvių *bendrinės kalbos pagrindu* paimta *Suvalkijos krašto šnektą*.

Patarmės ir šnektos

Aukštaičių tarmė skirstoma į patarmes pagal dvigarsių *am, an, em, en* ir balsių *q, ę* tarimą. Skiriamos trys aukštaičių patarmės:

- **Vakarų** (minėtieji dvigarsiai ir balsiai tariami kaip bendrinėje kalboje: *sutrenkęs ranką*)

Vakarų aukštaičiai skirstomi į *kauniškius* (Kaunas; pietinė patarmės dalis, gyventojai tradiciškai vadinami **suvalkiečiais**) ir *šiauliškius* (Šiauliai; šiaurinė patarmės dalis). *Suvalkiečių* (t. y. pietvakarių aukštaičių) patarmės pagrindu susiformavo *bendrinė lietuvių kalba*.

- **Pietų** (dvigarsiai *am, an, em, en* išlaikyti, bet *q, ę* susiaurinti: *sutrenkęs ranką* „sutrenkęs ranką“)

Pietų aukštaičiai (tradiciškai vadinami **dzūkiais**) į šnektas neskirstomi. Jiems būdingas dzūkavimas. Dzūkavimu vadinamos dvi ypatybės: a) *č, dž* tarimas *c, dz*, pvz., *ca* „čia“, *dzaugsmas* „džiaugsmas“; b) *t, d* ir *tv, dv* tarimas *c, dz* ir *cv, dzv* prieš *i, y, ie*, pvz., *ciltas* „tiltas“, *dziena* „diena“, *cvinkc* „tvinkti“, *dzvi* „dvi“.

- **Rytų** (dvigarsiai *am, an, em, en* ir balsiai *q, ę* susiaurinti: *sutrinkęs runką* „sutrenkęs ranką“).

Rytų aukštaičiai turi daugiausia šnektų. Vakarinė dalis skirstoma į *širvintiškius* (Širvintos, pietinė patarmės dalis) ir *panevėžiškius* (Panevėžys, vakarinė ir šiaurvakarinė patarmės dalis). Į rytus nuo panevėžiškių yra *anykštėnai* su *kupiškėnais*. Dar toliau į rytus yra *uteniškiei* ir *vilniškiai* – šnektos.

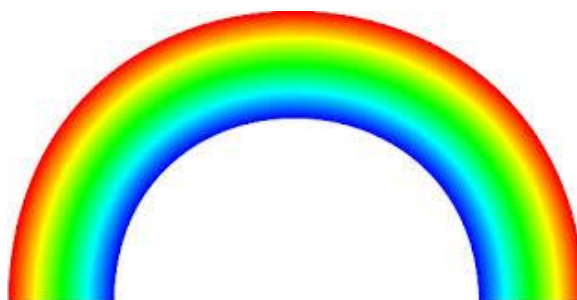
Parengė Augustė

Kūrybos kampelis

Vaivorykštė

Eina mergaitė gatve.
Ir žvilga septynspalvis skėtis jos rankytėj.
Eina per liūtų, drumstą ir pilką.
Mažą vaivorykštę nešas mergytė,
O jos širdelėje šviečia saulytė.

Eilėraštingo autorė Gabrielė iš 5c

SUOMIJA

Garsiausios Suomijos lankytinos vietos.

Sostinė **Helsinkis** daro atviro, erdvaus miesto įspūdį. Jo puikiam uoste veikia spalvingas gatvės turgus, kuriame pardavinėjamos žuvis, vaisiai, daržovės ir gėlės. Šio miesto įžymybės: Senato aikštė, Rotušė, garsioji uoloje iškalta Tempelinaukio bažnyčia, Sibelijaus parkas ir kiti objektai.

Kasmet tūkstančiai vaikų ir jų tėvelių, ypač Kalėdų savaitę, suplaukia į Suomijos šiaurėje esančią **Laplandiją**. Sakoma, kad čia gyvena tikrų tikriausias Kalėdų Senelis.

Rovaniemis (Santa Klausio miestelis, Santa parkas) vaikams visada suteikia ypatingo džiaugsmo, čia galima nusifotografuoti su pačiu Kalėdų Seneliu ir išsiųsti atviruką iš Joulupukio (Kalėdų Senelio) pašto.

Ranua zoologijos sodas, kur galima pasigrožėti natūralioje aplinkoje gyvenančiais lokiais, lūšimis, pelėdomis ir kitais gyvūnais. Daug emocijų sukels pasivažinėjimas šiaurės elnių traukiamomis rogėmis arba haski veislės šunų kinkiniu, taip pat pasivažinėjimas snigomobilium. O sušalus atrakcionuose pasiausti kviečia vienas iš didžiausių vandens pramogų parkų Europoje – „Serenos“.

Populiariausi suvenyrai iš Suomijos: drožiniai iš medžio, bižuterija, keramika, tekstilė, Kalėdų Senelio atributika, Lapių amatų dirbiniai, tradiciniai suomiški peiliai.

Suomijos gamta: Suomijoje vyrauja lygumos. Apie 71% teritorijos užima miškai. Šiaurėje vyrauja miškatundrė ir tundra. Tundra labai spalvinga vasarą, kai žydi gėlės. Šalyje nėra aukštų kalnų, aukščiausias jų - *Halti* kalnas (1328 m). Šiaurėje yra vadinamosios kalnų salos (*Tunturis*), kurios iškyla iš plokščios tundros. *Suomijoje yra daugiausia ežerų pasaulyje* (apie 188 tūkst.), jie užima apie 10% viso krašto ploto. Didžiausias ežeras - Saima (1460 km²).

Parengė Martynas

Kalėdinis paštas

Kadangi artėja pačios gražiausios ir linksmiausios metų šventės – Kalėdos ir Naujieji metai, paprašėme, kad mūsų mokytojai ir mokiniai visiems ko nors palinkėtų šių švenčių proga. Pasidžiaukime drauge linkėjimais...

Linksmų, gerų Kalėdų (Matematikos mokytoja)

Gerai atšvęsti Kalėdas (Pradinių klasių mokytoja)

Gerų Kalėdų (Rusų kalbos mokytoja)

Gerų, linksmų Kalėdų (Gamtos mokytoja)

Gerų dovanų (Istorijos mokytoja)

Gerų Kalėdų (Anglų kalbos mokytoja)

Daug dovanų (Muzikos mokytoja)

Gerų, linksmų Kalėdų (Kūno kultūros mokytoja)

Gerai atšvęsti šventes (Technologijų mokytojas)

Linkiu savo mokyklai, kad ir taip toliau gerai mus mokytų (Brigita Visialgaitė iš 6c)

Linkiu savo mokyklai daug gerų mokinių ir daug gerų mokytojų (Greta iš 6c)

Linkiu savo mokyklai gerų Kalėdų ir linksmų Naujųjų metų (Vidgailė Vitkauskaitė iš 6c)

Linkiu savo mokyklai daug laimės bei labai gerų pažymių (Augustė Roličiūtė iš 6b)

Linkiu savo mokyklai daug nuoširdžių mokinių (Erika Bambalaitė iš 6b)

Linkiu savo mokyklos mokytojoms ypač daug kantrybės (Lina Bušauskaitė iš 6b)

Linkiu savo mokyklai daug gerų mokinių (Rimantė Petrauskaitė iš 6b)

Linkiu daug kantrybės ir gerų mokinių (Julija Barkutė iš 6b)

5 klasės mokinių linkėjimai: *linkime visiems geros nuotaikos ir gerų Kalėdų. Linkime visiems daug dovanų. Linkime visiems gauti gerų pažymių.*

7 klasės mokinių linkėjimai: *linkime visoms mokytojoms turėti gerų mokinių.*

Parengė Samanta, Julija ir Milan

- Va, tau sūnau, Kalėdoms dovana! – tarė tėvas įteikdamas gitarą.
- Ačiū! Pala, o kodėl ji be stygų?!
- Ne viskas iš karto, sūnau, išmoksi grot, tada ir stygas nupirksim...

- Tėte, atspėk, koks traukinys ilgiausiai vėluoja?
- Na, ir koks?
- Tas, kurį tu man žadėjai pernai padovanoti...

Mielas Kalėdų Seneli,
kiniški fejerverkai, kuriuos tu man padovanojai pernai, labai patiko.
Šioms Kalėdoms, labai prašau, padovanok man du kairės rankos
pirštukus...

Po Naujųjų metų švenčių susitinka du bičiuliai.

- Na, kaip sutikai?
- Nežinau, dar nepasakojo.

Sūnelis tėvui:

- Tėte, kodėl tu taip aukštai ant eglutės pakabinai saldinius?
- Todėl, mažiau, kad tu jų iki Naujųjų metų nesuvalgytum.
- Tai ką, man dabar girliandas ėst reikės?!

Kryžiažodis Žiemos šventės

Išbraukti turite šiuos žodžius: DOVANOS, ŽIEMA, KALĖDOS, KŪČIOS, SNIEGAS, EGLĖ, ŽAISLIUKAI, ROGĖS, ELFAI, ELNIAI, SENELIS ŠALTIS, SNIEGO SENIS, PŪGA, ŠERKŠNAS, ADVENTAS, ŽVAKĖS, ŽVAIGŽDĖ, FEJERVERKAI, NAUJI METAI, GIESMĖS, MALDOS, PASAKOS.

Žodžius išbraukite pagal šias nuorodas (→, ←, ↑, ↓).

D	È	R	Ž	A	I	S	L	I	U	K	A	I	S	Š	S	Ū
Š	E	R	K	Š	N	A	S	D	M	X	Z	R	O	G	È	S
T	S	A	G	V	Ū	Ž	Č	N	T	R	B	H	K	F	K	Č
S	N	I	E	G	O	N	S	E	N	I	S	T	A	R	A	A
N	E	Š	J	A	K	L	F	G	H	J	K	A	S	G	V	R
È	È	D	O	V	A	N	O	S	T	C	U	B	A	J	Ž	Į
P	X	B	D	G	L	F	U	K	A	Y	B	Ū	P	Į	È	U
Ū	V	N	I	L	È	D	Ž	G	I	A	V	Ž	V	T	F	N
G	B	M	A	D	D	B	M	Q	T	V	A	D	S	V	T	A
A	R	T	B	N	O	I	E	Ž	I	E	M	A	B	M	N	U
Į	U	K	G	U	S	Š	H	H	T	È	Č	A	È	È	T	J
A	T	A	Š	G	V	F	E	J	E	R	V	E	R	K	A	I
D	E	L	N	I	A	I	R	G	N	E	E	G	L	E	T	L
V	A	S	D	E	V	T	K	H	È	Ū	S	O	D	L	A	M
E	A	B	O	S	F	G	Ū	J	K	L	M	N	B	F	V	E
N	E	R	T	M	Y	U	Č	I	O	P	T	G	A	A	G	T
T	E	F	V	È	S	N	I	E	G	A	S	A	B	I	U	A
A	U	I	O	S	P	R	O	T	R	R	I	U	P	R	T	I
S	D	F	G	H	J	K	S	K	H	G	F	D	S	A	L	J
S	E	N	E	L	I	S	Š	Š	A	L	T	I	S	È	H	Į

Parengė Lina

Redakcija

Žurnalistai: Augustė 6^b, Lina 6^b, Julija 6^b,

Martynas 6^b, Milanas 6^b, Samanta 6^b.

Mokinius konsultuoja lietuvių kalbos mokytoja R. Žiliutė.